

Ostindiska Companiet och jakten på silver. Snillen eller tokstollar, av Bertil Holmström, 2007

De årtal som anges för en person är oftast födelse- och dödsår.

Använda förkortningar:

DS = Dals Bergsocietyet

OK = Ostindiska Kompaniet

Abbotsnäs säteri, Södermanland s. 117

Accord s. 129

Adelsäktenskap mellan halvkusiner s. 92

Af Chapman, Fredrik Henrik, arkitekt, skeppsbyggare, 1721-1808 s. 59, 120

Af Sandeberg, David, direktör i OK, 1726-1788 s. 19

Af Segerström, Lars Larsson, justitiarie, 1745-1807 s. 80, 85, 99, 177

Af Söderling, Hedvig Augusta, gift med S. G. Hermelin s. 56, 92

Af Söderling, Samuel, bankir, 1722-1798 s. 56, 92, 106

Af Ugglas, Samuel, landshövding, ståthållare, 1750-1812 s. 30f, 54, 84f, 90, 100f, 109

Affärsböckerna var hemliga s. 30, 90

Afrika s. 71, 81, 115

Alingsås s. 9, 60

Alkemi s. 17f, 22f, 25, 31, 48, 54, 59f, 62, 68, 70f, 78, 88, 100, 110f, 114, 118f

Alkemisk ugn s. 128

Allmänna Magazinet, periodisk skift av Carl Fredrik Nordenskiöld s. 92

Allmänna Tidningar s. 124

Alströmer, August, köpman, 1735-1773 s. 12, 18, 54, 86, 100

Alströmer, Clas, 1736-1794 s. 18, 30, 38, 47f, 54, 56-58, 62, 84, 86, 90f, 100, 108, 130

Alströmer, Jonas, 1685-1761 s. 9f, 18, 54, 86, 100

Alströmer, Patrick, landshövding, kommerseråd, ostindiedirektör, 1733-1804 s. 15-20, 30, 38, 47, 54, 60-62, 67, 86, 90, 99f, 108

Alströmers arbeten, provbrytning s. 29, 46, 55

Amalgamation s. 96

Amerika s. 50-54, 57, 83f

Amiralitetet, Göteborg s. 113

Anckarström, Jacob Johan, kapten, mördade Gustaf III, 1762-1792 s. 85

Andersson, sjökapten s. 53

Andersson, Bertil, fil. dr., Lerum s. 128

Andliga dagbok, av Emanuel Swedenborg s. 12

Animal magnetism s. 121, 125f, 129

Anläggningarna revs ned s. 7

Anjala, gård i Finland s. 83, 129

Anläggningar s. 7, 117
Antigustavianska stämningar 1788-1789 s. 67
Appelqvist, Karl, kapten mekanikus, myntmakare s. 76f, 85f
Arfvidsson, Christian, sågverks- och bruksägare s. 30, 100
Arvidsson, herr s. 30, 90, 92
Armémuseum, Stockholm s. 128
Armfelt, Gustaf Mauritz, överkammarjunkare, 1757-1814 s. 62, 71f, 120
Aronsberg, Kungsholmen, begravningsplats för judar s. 121
Askersund, gårdsköp s. 74
Askultant s. 24, 129
Assessor s. 129
Athanol = smältning s. 69, 129
Atlantshavet s. 51
Att förädla järn till stål s. 78
Auktioner i Göteborg på ostindiskt porslin s. 63, 67
Backeli s. 129
Baeckea, blomma s. 109
Bagge, herr s. 30
Baggehagen, barack i gruvsamhället Gustafshyttan, Hensbyn, Fröskog s. 52, 105
Ballonguppstigning 1784, Sveriges första s. 54
Balsano, Joseph s. 119, magiker, alkemist, frimurare, 1743-1795 s. 24, 119
Barchaeus s. 30
Barkass, båt s. 76
Baquet = anläggning för magnetisk behandling s. 121, 129
Beijer, herr s. 30
Bergklint, ingenjör, kollega s. 64f, 68-70, 77
Bergsfrun s. 105, 136
Bergshauptman s. 49, 129
Bergsjätten s. 42, 105
Bergskollegium s. 9, 12, 17-22, 24f, 27, 33f, 36, 43-45, 48f, 58, 65, 85, 87, 89f, 100, 104, 110, 114f, 118, 120, 129
Bergskollegium och Bergslagsstaterna 1637-1857, bok s. 126
Bergslag s. 129
Bergssocieteten och Bergskollegium s. 89f
Bergssocieteten och Ostindiska Companiet s. 90f
Bergssocieteten och "svågerpolitiken" s. 91f
Bergssocieteter s. 129
Bergstingsrätt s. 89, 129
Beskällare = avelshingst s. 129
Beyer, Gabriel Fredrik (?), 1705-1782 (?), superkargör, Göteborg s. 20
Bibeln s. 12
Bild: Clarebergs gård på Hisingen s. 11
Bild: Denna kraftigt raserade stenmur ---. Sannolikt de sista synliga resterna av

Dals Bergssocietets silververk från 1785 s. 93
Bild: Stenmur från Dals Bergssocietetens silververk i Hensbyn, Fröskog s. 2
Bild: Stenarsbyns säteri s. 41
Bilder och illustrationer av Rolf Gustavsson s. 4
Bildt, Didrik, löjtnant, "Folkhjälten från Morlanda", 1756-1848 s. 63, 120, 128
Björbyns silvergruva, Tydje s. 103
Björk, Fredrik, skeppskapten på "Lovisa Ulrica", död 1790 s. 76, 125
Björn, Didrik Gabriel, pjäsförfattare, 1757-1810 s. 121, 125f
Blamera = avslöja, göra bort sig s. 130
Blasieholmen i Stockholm s. 81-84
Bly s. 78, 87, 94
Blyglans s. 94, 97
Blymalm s. 96
Blått glas s. 79
Bocklarud, Fröskog s. 33
Boding, Daniel, distriktschäfer s. 47, 58
Bodman, Gösta s. 111
Bohuslän s. 99
Bohuslän, invasion från Norge 1788 s. 60-63, 120, 128
Bohusläns dragoner s. 120
Bokföringen gick upp i rök! s. 7, 30
Boklåda, affär, Stockholm s. 99
Bokverk = anläggning för sönderslagning av större malmstycken, uppförd 1777-1778 s. 39f, 57, 93-95, 130
Bondkläder s. 66
Bonnie Prince Charles s. 123f
Borgerskapets kavalleri s. 83
Bornander, löjtnant s. 76
Bornit s. 94
Brand, Anna Maria, Fröskog, 1760-1834, gift Naucclér s. 41, 44
Brandenburg s. 121
Burskap = medlemskap i en stads borgarklass s. 130
Bäck, arkiater s. 30
Bäck, Abraham, med. d., livmedikus s. 109
Böttker, överstelöjtnant s. 71, 121
Cadiz s. 15, 78, 89, 100, 106, 126
Cagliostro, Allesandro, greve, se Balsano J.
Calvin, Jean, reformator, 1509-1564 s. 130
Carlos & Clas Grill, handelshus s. 116
Carl, se Karl
Castel, William, köpman s. 12
Cerberus, hund s. 9, 114
Chrispinsson, John, journalist, författare s. 97

Clareberg, Hisingen s. 11, 113
Clarebergs herrgård s. 11, 47
Clarebergsmotet, Hisingen s. 113
Creutz, Gustaf Philip, kanslipresident, Stockholm s. 51-53, 119
Cronprins Adolph Friederic, ostindiefarare s. 124
Culloden s. 123
Dagbok 1790-1798 s. 117
Dalafrikåren s. 66
Dalarna s. 60, 66
Dalformationen s. 87, 100, 130
Dalkarlar s. 61
Dalslandsbergen s. 103, 114
Dals Bergsbolag 1736 s. 10, 104, 136
Dals Bergsocietyet 1775-1785/91 s. 27f, 30-32, 38f, 47f, 50, 53-59, 80, 82, 84-105, 108-110, 114, 116, 118, 120, 122f, 128, 135f
Dals Bergsocietyets egendomar såldes 1791 till Christoffer Sahlin s. 80, 98
Dals Bergsocietyets historia sammanfattad s. 39f, 46, 55-59, 95, 98, 135
Dalslandssilvret s. 7, 22, 24, 110, 117
Dalsländska – en dialekt, ett flertal ord finns i Ordlistan s. 129-134
Dalsländsk gruvhistoria 1593-1998 s. 17, 19, 22, 35, 39f, 46, 104, 123, 136
Dalsländska gårdsköp 1774 s. 26, 33f, 37-42, 85, 93f, 98f, 117f
Damm, fabrikör s. 30
Danmark s. 18, 60, 71
Danska fartyg kapar hemvändande ostindiefarare s. 63
Danskar s. 62f
De svartas vänner s. 115
De vises sten (= Lapis philosophorum) s. 22f, 45, 64, 79, 88, 131
Debacklet vid Kviström s. 72, 120
Den bedröveliga olyckan vid Öckerö s. 77
Den bästa silvergruvan s. 55
Den ideala samhällsformen s. 71-73
Den svenska kartografins fader s. 106f
Den tyske skenvattenkokaren s. 69
Den utplånade silverbyn s. 95
Dessa alldeles värdelösa föremål, kap. 7 s. 87-102
Det borgerliga samhällets system och församlingsformen i det nya Jerusalem s. 71-73
Det femte ämnet s. 22-24, 44f, 70
Det hotade Göteborg s. 63f
Det nya Jerusalem s. 71-73, 81
Det oskyldiga bedrägeriet, pjäs om magnetismen av Didrik Gabriel Björn s. 126
Dialekt- och Ortsnamnsarkivet, Göteborg s. 105
Diskontoverket s. 117

Disponentbostaden i Stenarsbyn/Kristinedal, Fröskog s. 28, 40f, 50f, 53f, 98, 105
Djurgården, Stockholm s. 13
Djurgårdsstaketet, Drottningholm s. 64, 66
Dopfesten 10 nov. 1778 för kronprinsen Gustaf Adolf s. 99
Drottningholms Slott s. 44f, 65, 68-71, 76f, 85f, 100, 129
Drottningporten, Göteborg s. 19
Drömbok, 1743-1744, av Emanuel Swedenborg s. 114
Där berget skimra i grönt, en av Emanuel Swedenborgs syner s. 13
Dödsdom mot de 78 svenska officerare i Anjalarevoleten mor kungen s. 83
Edestam, Anders, dalslandsforskare, 1898-1977 s. 88, 97
Edsleskog s. 35
Egendomsköp i Fröskog 1774 s. 39-42, 93f, 98f
Ehrensvärd, Gustaf Johan, kammarherre, diplomat, 1746-1783 s. 72, 120
Elbe, tysk flod s. 67
Eldsvådan på Södra malmen i Stockholm, varselsyn, Swedenborg s. 13, 115
Element = grundämnen, f. n. 105 kända s. 88
Elektricitetsmaskiner s. 18
Ellers, Johan, borgare, Göteborg s. 103f
Eneskjöld, Karl Fredrik, amiralitetskapten, överste, s. 73, 76, 111
Engberg, Johan, Fröskog, gift med Kirstin Eriksdotter s. 37f, 41-43, 51f, 54, 58
Engelholm, fänrik s. 76
Engelska firmor s. 67
Engelska handelsfartyg s. 76
Engelska kanalen s. 67
Engelskt kompani s. 81, 91
Engelska medborgare s. 91
England s. 12, 37, 63, 67f, 71, 75, 79, 125f
Enigheten, örlogsskepp s. 111
Epilog, kap. 8 s. 103-108
Eriksdotter, Kirstin, Fröskog, gift med Johan Engberg s. 42f, 52
Err, se Ärrsjön
Eskekärrens silvergruva s. 28
Eskilstuna s. 115
Europa s. 13, 24, 52, 59, 69
Everleen 1998 s. 104, 136
Fabrik för tillverkning av skedvatten, Drottningholm s. 64
Fahnehjelm, Per Georg, krigskommissarie, Finland s. 130
Fahnenhielmar s. 86
Falerts = grått mineral s. 130
Falska papperspengar s. 77
Falska pappersrublar s. 77
Falska ryska guldimperialer s. 76, 131

Falskmynteriet s. 77
Fartyget "Helena" s. 124
Fartyget "Kilduin", erövrat från ryssarna s. 125
Fartyget "Pollux" s. 123f
Filantroper s. 101
Finland s. 17, 22, 36, 42, 49, 54, 58-63, 65, 67, 77, 86, 129f
Finland, ostindieseglare s. 17, 111f
Finska kriget 1788-1789 s. 60-63, 74, 126
Finska Viken s. 75
Fleming, Erik, president i Bergskollegium, 1616-1679 s. 103, 136
Folkhjälten från Morlanda s. 120
Foror, att föra malm från gruvor till hyttor s. 27
Forsstrand, Carl, författare, 1854-1928 s. 125
Frankrike s. 18, 71, 115, 124, 131
Fransk frihandelsrättighet i Göteborg s. 52
Franska kåren s. 123
Fredberg, C. R. A., författare, 1863-1933 s. 124
Fredericus, ostindieseglare s. 16, 123f
Fredrik I s. 109
Fredrikshovs Slott, Stockholm s. 67
Fregatter s. 67, 120
Freidericus Rex Sueciae, ostindiefarare, den första s. 124
Frihetstiden s. 29
Frihetsvännerna s. 81, 85
Frikårister från Dalarna s. 66
Frimurarna s. 24, 119
Fristater i Nordamerika s. 50, 52
Frulli, fältskär s. 76
Frykberg, bokhandlare, Stockholm s. 99
Fröskog s. 8, 27, 29, 33, 35
Fröskogs kyrka s. 26
Fröskogs kyrkböcker s. 128
Fröskogs prästgård s. 40-44
Fyra element: Vatten, jord, luft och eld s. 22, 88
Fyra sjömil nordost om Vinga s. 75f
Färgelanda s. 103
Förenings- och säkerhetsakt 1789 s. 66
Förmyndarregeringen 1792-1797 (?) s. 85
Gamla Varvet, Göteborg s. 73
Gefthorn, Christian, fältskär, läkare, Åmål s. 52, 119
Gefthorn, Stina-Greta, barnmorska, hustru, Åmål s. 119
Geschworner, bergmästarens närmaste man s. 50, 90, 131
Geijer, bruksdynasti s. 100

Gjörloff, Erik (?) herr, 1732-1805 (?) s. 30
Gjörwell, Carl Christoffer, assessor, bibliotekarie, psalmförfattare, 1731-1811 s. 121, 125f
Glückstadt, Tyskland s. 67
Gobyn, Fröskog (här köpte man mark enl. Hembygden 1992 s. 88)
Granberg, lackerare s. 65
Grill, Anthony, 1610-1675 s. 88, 90, 92
Grill, Carlos, s. 30, 86, 90, 92, 116f
Grill, Clas, 1705-1767 s. 14, 16, 30, 86, 92, 116
Grill, Jean/Johan Abraham, 1736-1792 s. 14, 17, 30f, 86, 90, 92, 116
Grills strossar, provbrytning s. 29
Grundämnena = element, f. n. 105 kända s. 88
Gruva i Tydje s. 103f, 123
Gruvdrängar s. 35
Gruvhålen vattenfylldes s. 7
Gruvkassan s. 43
Gruvkontoret i Stenarsbyn/Kristinedal, Fröskog s. 28, 40f, 47, 53f, 98, 105
Gruvor, 6 gruvor, som tillhörde DS s. 28, 39f, 46, 94
Gruvrätt s. 89, 129
Grytan, skär nära Hönö s. 125
Guld s. 9, 14, 18, 20f, 23, 25, 36, 42, 49, 59, 63, 67, 70, 76f, 79f, 82, 87
Guldlaboratoriet på Drottningholm s. 77, 86, 88, 100
Guldmakare s. 18, 23, 25, 34, 36, 42, 45, 51, 59, 64-71, 73, 79, 110, 114, 119
Guldmyntsfootade penningekonomin s. 118
Gunnebo s. 47
Gustaf III, 1746-1792 s. 17-20, 24f, 36 43-46, 49-54, 56-72, 76f, 80-86, 90, 92, 99, 100, 106, 108-110, 115, 117, 119f, 126, 129f, 132
Gustaf III, ostindieseglare s. 113
Gustaf IV Adolf, 1778-1837 s. 24, 99, 109f, 117, 119, 121, 129
Gustafshyttan, gruvby/samhälle i Hensbyn, Fröskogs. 28, 33-49, 53, 58f, 98, 105, 122
Gustafshyttans första smälta silver s. 99
Gustafsson, Rolf, journalist s. 7, bokens baksida
Gustavianska samlingarna, Uppsala s. 111
Gyllenkrok, Fredrik Gustaf (?), hovmarskalk, 1724-1795 (?) s. 30
Gyllenstorm, Stenarsbyn, Fröskog s. 41
Gårdsköpen i Fröskog 1774 s. 26, 33f, 37-42, 85, 93f, 98f, 117f
Gåsevadsholm, Halland s. 108
Gäldstugan s. 46
Gällivare s. 107
Gästgivargården i Hensbyn, Fröskog s. 26, 34, 36, 43, 105
Gästgivargården i Redberget, Göteborg s. 19-21
Gästgivargården i Torpane s. 9

Göteborg s. 7, 9, 12, 16, 19-21, 34, 36-40, 45, 47, 50, 53f, 57f, 60-64, 67f, 73, 75, 77-80, 84, 88, 103, 105, 108, 111-115, 120, 123f, 126
Göteborgs eskader och örlogsstation åren 1523 till 1870 s. 125
Göteborgs Hembygdsförbunds Skriftserie s. 123
Göteborgs Högskola s. 8
Göteborgs Posten s. 102
Göteborgs Sjöfartsmuseum s. 125, 128
Göteborgs Statsmuseum s. 99, 113
Göteborgs Swedenborgssällskap s. 20
Göteborg, ostindieseglare s. 15, 21
Habicht, Friedrich (?), superkargör, Göteborg s. 20
Hall, Johan, Gunnebo, 1735-1802 (?) s. 47
Hall & C:nir, brukspatroner s. 30
Hallrätt = myndighet med tillsyn och domrätt över fabriker och manufaktur s. 131
Hamburg s. 23
Harem s. 113
Harz s. 45
Hattpartiet s. 9, 13, 74, 116, 131
Havsåsen s. 8, 28, 35f, 94, 101
Havåsen, se Havsåsen
Havsåsens silvergruva s. 94, 101, 105, 47f136
Hedberg, Jonas, komminister, Fröskog, 1715-1796 s. 33f, 40-44, 58
Hedersgubbe s. 78-81, 89, 110f, 119
Hedvig Charlotta, hertiginna, gift med hertig Karl, 1759-1818 s. 67
Helena, fartyg s. 124
Helsingborg s. 86
Hemligt laboratorium någonstans i Sverige s. 60, 64-71, 76f, 86
Hemliga ordenssällskap s. 91
Hemliga vetenskaperna s. 21, 24f, 59, 69f, 78
Hemligt recept på att utvinna silver och guld ur malm s. 69f, 104
Hensbyn, Fröskog s. 37, 42, 48, 57f, 98
Hensbyns Gästgivargård, Fröskog s. 26, 34, 36, 43, 105
Hensbyns Silverhytta, Fröskog s. 28, 42, 48, 62, 82, 98, 105
Hensbyhyttans silverproduktion 1778-1785 s. 98f, 134f
Hermelin, Samuel Gustaf, baron, friherre, assessor, 1744-1820 s. 17-22, 25, 27, 29-31, 33-36, 38-41, 43-47, 50-59, 66f, 81-86, 89, 91f, 96, 99f, 105-110, 118f
Hermelins åsnor s. 57
Hermetiska Arbetet s. 65
Hindostan s. 65
Hisingen, Göteborg s. 61f, 113
Hogland, sjöslag 1788 s. 111
Holberg, Ludvig, dansk författare, 1684-1754 s. 12

Holländare s. 20
Holterman, Martin, kompanidirektör, 1715-1793 s. 15f, 19, 67
Hundsfoott = kräk, stackare, alt. baksäte på en släde s. 131
Hynån, Fröskog se Silververksälven
Hällefors silverproduktion (Silvergruvan) 1778-1785 s. 98, 134f
Höjentorp s. 47
Hönö s. 125
I Swedenborgs labyrint s. 111
Illustrationer och bilder av Rolf Gustavsson s. 4
Imperialer i guld = ryska guldmynt s. 76, 131
Inmutningar i 8 socknar s. 29
Inpiskare s. 117, 131
Institutet för Folklivsforskning, Göteborgs Universitet s. 8, 136
Isak, Aron, jude, sigillgravör, köpman, 1730-1816 s. 86, 121
Jakten på "De vises sten", kap. 2 s. 26-32; samt s. 22f, 45, 64, 79, 88, 131
Jeppe på berget, bok av dansken Ludvig Holberg s. 12
Johanneberg, Göteborg s. 112
Jordlösa miljonärer s. 99
Judiska Församlingen i Stockholm s. 121
Justitiedeputationen s. 116
Jättegrottan i Hensbyn s. 105
Järnbruket, Tösse s. 34, 39f
Järnbruket Vitlanda, Tösse s. 40f
Järnkontoret s. 117f
Järnpulver s. 78
Järnverk/bruk s. 80, 90, 94, 98, 100
Kanonerna ombord på ostindieseglaren "Lovisa Ulrica" s. 73
Kanton, Kina s. 16, 116
Karl, hertig, son till Gustav Vasa, senare Karl IX, 1550-1611 s. 103
Karl, hertig, Gustaf III:s bror och senare Karl XIII, 1793 s. 43, 62, 65, 103, 121, 136
Karl, prins av Hessen, greve, norsk överbefälhavare 1788, 1744-1836 s. 61, 120
Karlskrona s. 59
Karsbyn, Edsleskog s. 35
Karlstad s. 26, 60f
Karlstens fästning, Marstrand s. 13-15
Karta över gruvor i Dalsland 1781, på bokens framsida s. 122
Karta över nordöstra Dalsland, Åmål-Köpmannebro mot Väneren s. 28
Katarina II, kejsarinna, Ryssland, 1729-1796 s. 59f
Katt 1784 s. 54
Kattegatt s. 75
Kassaböckerna brändes efter varje revision s. 30, 90
Kellgren, Johan Henrik, skald, 1751-1795 s. 121, 125

Keutel, A. J. & Georg Lord Jacksons projekt 1843 s. 135 (Hembygden 1992 s. 92)

Kierrman, Gustaf, politiker, direktör i OK, 1702-1767 s. 9, 13-15, 74, 77, 113, 116

Kierrmanaffären s. 116

Kilduin, fregatt, erövat från ryssarna s. 73, 125

Kina s. 12, 14, 16f, 23, 32, 34, 58, 68, 73, 106, 124-126

Kina-resor s. 124f

Kina-seglare s. 75, 124f

Kina-trafiken s. 124f

Kinesen s. 20, 118f

Kinnekulle s. 35

Kjerrmansköld, Jakob, skeppsbefäl, löjtnant, 1745-1818 s. 73-78, 113

Kjöv, dialektord för bröstvärk, lungsjukdom s. 52

Klagoskrifter till kungen s. 71f

Klara kyrkogård, Stockholm s. 117

Klareberg, se Clareberg

Klippan, Göteborg, OK hade sitt varv här s. 19, 63

Klok gubbe s. 52

Klöversäde s. 96

Knarvelsjön, se Knarrbysjön

Knarrbyn, Fröskog s. 33 (här köpte man mark enl. Hembygden 1992 s. 88)

Knarrbysjön s. 105, 131, 136

Kolmilor s. 40, 57

Konkurser och ond bråd död, kap. 6 s. 80-86

Koppar s. 9f, 20, 22, 36, 42, 47, 87-89, 94, 97

Kopparkis s. 94, 97

Kopparskiffer, geologisk hybrid s. 87

Knigge s. 30

Knollens silvergruva s. 28, 94

Knäbyxor s. 40

Knäred s. 47

Konsten att simma s. 66, 118

Kraak, Ivar s. 111

Krig mot Ryssland 1788-1789 s. 59f, 67, 74f, 129

Kristinedals säteri s. 28, 47, 50f, 53f, 80, 98, 105

Krogen s. 71

Kronan, regalskepp s. 124

Kronan = Svenska staten s. 14, 30, 90, 104

Kronprinsparet s. 15

Kryger, Johan Fredrik, ämbets- och vetenskapsman, 1707-1777 s. 22

Kröjtzen, se Creutz. G. P.

Kung Gustafs Silverhytta, kap. 3 s. 33-49, 62, 82, 95, 105

Kungen är en hycklare s. 50-52
Kungens alkemist, s. 71, se Nordenskiöld
Kungens guldmakare s. 73, se Nordenskiöld
Kungliga Biblioteket, Stockholm s. 31, 125
Kungsbacka s. 111f
Kungälv s. 12, 113
Kurirer s. 77
Kurirpost s. 63
Kvarnar s. 95
Kvarts s. 87
Kvarts, pulvriserad s. 78
Kvintessens, ”den femte essensen s. 88, se Det femte ämnet
Kvistrum s. 61, 72, 120, 131
Kviström, se Kvistrum
Kyrkomötet 1769 s. 115
Kåk s. 112
Källor s. 123
König, direktör s. 30
Köpenhamn s. 71-73, 111
Köpmannebro s. 28
Köpmannefjäll s. 10
Köpmannefjälls livliga bergslag s. 87f
Laboratoriet vid Drottningholm s. 76f, 86, 88, 100
Laboratorium, hemligt, någonstans i Sverige s. 60, 64-71, 76f, 86, 88
Lagerstroemia, örtsläkt s. 113
Lagerström, Magnus, kompanidirektör, 1691-1759 s. 11f, 47, 113
Lagerströms Clarebergsinredning, Stadsmuseet, Göteborg s. 128
Lagerströmsplatsen, Göteborg s. 113
Lake Copper Limoted 1900 s. 104, 136
Landsarkivet i Göteborg s. 128
Landshövdingeresidentet i Stockholm s. 84
Landskrona s. 120
Lapis philosophorum (latin) = den vises sten s. 22f, 45, 64, 79, 88, 131
Lapland s. 96
Larsson, Lars, adlad af Segerström, se detta namn
Lefebure, Henrik, bruksägare, 1708-1767 s. 14, 30, 90, 92
Leopold, kungens sekreterare s. 71
Levinson, Gumpertz, judisk läkare, London s. 44f, 119
Ligan, som stod bakom mordet på Gustaf III, s. 85, se Frihetsvännerna
Lignell, Anders, präst, dalslandsforskare, 1787-1863 s. 88, 96f, 133
Liljencrantz, Johan, Gustaf III:s finansminister, 1730-1850 s. 51, 53, 119
Lindh, Anna, miljöminister, 1957-2003 s. 87
Linjeskepp s. 120, 131

Linné, se von Linné
Lithander, advokatfirma s. 30
Litteratur s. 127f
Livet ombord på 1770-talet s. 111f
Ljusnarsberg, s. 48, 50
Lod på centnern = beräkningsformel för guld- och silverfyndigheter s. 132
London s. 37, 44f, 52f, 58, 67, 70-73, 81, 114f, 124
Lotchakska-Kierrmanska varvet, Stockholm s. 13, 125
Lotshach s. 113
Lovisa Ulrica, linjeskepp, ostindiefarare, förliste 1790 s. 73-76, 111, 113, 124f
Lundbohm, Hjalmar, geologisk expert, rapport 1885, 1855-1926 s. 88, 97, 136
Lunden, Göteborg s. 111
Lunds Universitet s. 111
Lyckans gudinna s. 99
Långrockar = falska ryska pappersmynt som trycktes på Drottningholm s. 77, 132
Läckö slott s. 103
Lösskäggs s. 64, 78
Lövåsens silverproduktion 1778-1785 s. 88, 98, 134f
Lövåsens Silververk, Stora Skedevi s. 88
Magiska kotteri s. 62
Magnetisk behandling s. 62, 121, 125f
Magnetiska kliniken, Stockholm s. 126
Magnetism s. 96
Magnetisör = kvacksalvare som utövade en hypnosliknande charlatansk metod s. 132
Malm under Väner? s. 92-94
Malmfälten i Dalsland s. 40
Mangan s. 87
Manufakturverk för smidesjärn m. m. Stockholm s. 77
Maria kyrka, Stockholm s. 108
Marieberg, Kungälv s. 12, 47, 113
Mariestad s. 61, 120
Markköp i Fröskog 1774 s. 39-42, 93f, 98f (i Gobyn, Knarrbyn och Sannerud enl. Hembygden 1992 s. 88
Marstrand, Porto Franco hamn, 1775-1794 s. 13-15, 51, 68, 73-75
Maskin som gör skruvar s. 77
Maskeraden i Operahuset 1792 s. 82f, 85
Massabruk s. 94
Masträd s. 10
Medalj, se Minnesmedaljer
Medallien öfver Hans Kongl. Hög. Kron Prinsens Döpelse Act s. 99
Medborgare och Vänner s. 107

Medborgaren, periodisk skift av Carl Fredrik Nordenskiöld s. 92
Mellerudstrakten s. 87
Messmer, Franz (?), uppfinnare, 1734-1815 (?) s. 129
Metallurgiska experiment s. 23, 111
Metallprospektering s. 74
Mexico dollar s. 89
Minnesmedaljer s. 99, 107f, 110, 117, 123
Min son på galejan, 1781, bok av Jacob Wallenberg s. 111f
Missväxt s. 18, 59
Mizza Che-Colobek-Cha, son till en persisk general, alkemist s. 25, 119
Molière s. 12
Morlanda s. 63, 120
Mullvadsfällor s. 18
Munck, Adolf, greve, hovstallmästare, 1749-1831 s. 44, 58, 60, 64-66, 68-71, 76f, 85f, 119, 121, 129f
Muta s. 106
Muthandel = handel med inmutningsbevis, mutsedlar s. 31, 96, 100, 102, 132
Myntrealisation s. 56
Myrtacéerna s. 109
Mysticism s. 125
Mystifax s. 132
Människans rättigheter, frihetsskrift av Thomas Payne s. 92
Mästare i hemliga vetenskaper s. 24, 78
Mönsterås s. 47, 111
Mösspartiet s. 15, 74, 116, 131
Nabob s. 132
Napoleon, kejsare, 1769-1821 s. 113
Nasafjälls silverproduktion 1778-1785 s. 98, 134f
Nattmössa s. 78
Nattrock s. 78
Naturliga theologi, bok av J. F. Kryger s. 22
Naclér, Anna Maria, hustru, född Brand s. 41, 44, 118
Naclér, Olof, geschworner, 1753-1832 s. 41, 44, 46, 50, 54-56, 58, 83-85, 89, 94, 98f, 100, 118
Negrer s. 81
Nero, romersk kejsare, 37-68 e. Kr. s. 67
Nordamerika s. 50-52, 57, 59, 83f, 108
Nordenskiöld, August, proberare, bergshauptman, 1754-1792, gift med Anna Charlotta s. 17, 19, 22-25, 33-36, 42, 44f, 48f, 58-60, 64-66, 68-73, 76, 78-82, 84-86, 88f, 92, 100, 110f, 115, 118f, 123, 129
Nordenskiöld, Anna Charlotta, gift med Aug. Nordenskiöld, 1756-1800 s. 65, 70, 81
Nordenskiöld, Carl Fredrik, bror till August, 1756-1828 s. 70f, 92

Nordenskiölds familj, hustru och 5 barn, Finland s. 65, 70, 81
Nordiska Museet, Stockholm s. 118, 128
Nordsjön s. 44, 67, 73
Norge s. 9, 21, 35, 40, 63, 96, 104
Norska arbetare s. 52, 105
Norrbotten s. 107
Norrland s. 106
Norrmalm, Stockholm s. 54
Norrmän s. 62f
Notöns silvergruva s. 28, 94
Nummerpunkterare s. 132
Nya Jerusalem s. 23f, 71-73, 81, 114
Nya Varvet, Göteborg s. 73, 78
Nystad, Finland s. 58, 69
Någonstans i skogen vid Drottningholm s. 64
Några jämförelser s. 135
Närke s. 13, 74
Nödflagg, från skepp i sjönöd s. 76
Nössemark - Wassviksprojektet 1825 s. 135
Odd Fellows s. 107, 132
Oktrojer s. 16, 124, 132
Olsson, Peder, guldsmed, Uddevalla s. 103
Om hon så försänktes till avgrundens rand, kap. 5 s. 55-79
Opera s. 18
Operamaskeraden 1792 s. 106, 110
Opium s. 16
Oraklet i Delfi s. 13
Ordlista s. 129-134
Orienten s. 32
Ort = gruvgång s. 35, 132
Ortnamnsarkivet, Göteborg s. 105
Ortnamnsarkivet, Uppsala s. 105
Ostindien s. 65
Ostindiehandel s. 74, 89, 91, 94, 100
Ostindieseglaren "Cronprinsen Adolph Friederic" s. 124
Ostindieseglaren "Finland" s. 17, 111f
Ostindieseglaren "Fredericus" s. 16, 123f
Ostindieseglaren "Friedericus Rex Sueciae", den första s. 124
Ostindieseglaren "Gustaf III" s. 113
Ostindieseglaren "Götheborg" s. 15, 21
Ostindieseglaren "Lovisa Ulrica", förliste 1790 s. 73-76, 111, 113, 124f
Ostindieseglaren "Prinsen Friederic Adolph" s. 124
Ostindiska huset, Göteborg s. 15-17, 38-40, 67f

Ostindiska kompaniet 1731-1813 s. 7, 12, 14f, 21, 23, 25, 29-31, 36, 56, 58, 63, 67f, 73-75, 78, 86-89, 112-114, 116, 119, 124-127
Ostindiska Kompaniets varv vid Klippan, Göteborg s. 19, 63
Ostindiskt porslin s. 11f, 15, 19, 63, 113
Panama s. 107
Pappersbruk s. 94
Papperspengar, falska s. 77
Pappersrublar, falska s. 77
Paris s. 23, 51, 71-73
Patriotiska Sällskapet s. 108, 123
Pauli s. 30, 90
Payne, Thomas, författare, USA, 1737-1809 s. 92
Personer s. 108-121
Pechlin, Carl Fredrik, general, 1720-1796 s. 67, 81-86, 92, 119
Pedersson, Michel, ståthållare, Läckö slott s. 103
Pekelin, se Pechlin
Petérsen, Herman, köpman, 1713-1765 s. 14, 116
Petrokemi s. 99
Philadelphia i Nordamerika s. 52-54
Piastrar, mynt s. 89
Polen s. 77
Polismästaren i Stockholm s. 67, 85, 106
Politiska partier, se Hattpartiet resp. Mösspartiet
Pollux, fartyg s. 123f
Porslinsbaroner i Göteborg s. 34
Porto Franco-hamn i Sverige s. 51, 119, 132
Portsmouth, England s. 67
Prins Friederic Adolph, ostindiefarare s. 124
Prins Gustafs Silvergruva, Västmanland s. 110
Privataudiens 1778 hos Gustaf III s. 99
Privilegiebrevet för DB s. 90
Redbergets Gästgivargård, Göteborg s. 19-21
Riksarkivet s. 31, 96
Riksbanken s. 14
Riksbankssedlar s. 83
Riksgäldssedlar, svensk sidovaluta s. 83
Rivö fjord s. 74
Routevaara, Lappland s. 107
Preussen s. 63
Puumala, ort i Finland s. 83, 132
Quyua, Pon, kinesisk köpman s. 118f
Regalskeppet Kronan s. 124
Regalskeppet Wasa s. 124

Reglor För Dals Bergs Societet, 1779 (10 sidor) s. 31, 128
Reuterfeldt, sjökaptan s. 76
Reuterholm, Gustaf Adolf, friherre, politiker, 1756-1813 s. 86, 119
Revisionsrapport om silvergruvor i Dalsland 1785 s. 102
Riksdagen 1789 s. 66, 82-84
Riksdagen 1800 s. 107
Riksdagen i Gävle s. 117
Riksdagen i Norrköping s. 117
Riksdagsprotokollet 1789 s. 66
Riksdaler, svenskt mynt s. 133
Riksens Ständer s. 116f
Rosenschütz, Johan Henrik, major, 1763-1828 s. 113
Rosensvärd, Carl Reinhold Petersén, överstelöjtnant, 1739-1790 s. 74
Runstycke, svenskt mynt s. 133
Ruuth, Eric, finansminister, 1746-1820 s. 77, 83
Rysk flottilj om c:a 10 fartyg 1789 s. 67
Ryska fartyg kapar hemvändande ostindiefarare s. 62f, 67, 73
Ryska marknaden s. 77
Ryskt penningtryckeri s. 86
Ryssland s. 59f, 66f, 76f, 83, 120, 129, 131f
S:t Barthélemy, Västindien s. 52, 110
Sahlgensgatan, Göteborg s. 108
Sahlgren, Niclas, 1701-1776 s. 9-13, 15, 19f, 30, 47, 86, 90f, 100f, 108, 123
Sahlgren, Sara Catharina, dotter till Niclas, gift med Clas Alströmer, 1748-1818 s. 91
Sahlgrensbron, Göteborg s. 108
Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg s. 108
Sahlgrenska/handels/huset, Göteborg s. 12, 60, 108
Sahlin, Christoffer, bergsman, brukspatron, 1760-1831 s. 80, 98
Sakta Går Hermelin, smek/öknamn på ett ångfartyg s. 107
Sala Bergslag s. 30
Sala silvergruvas produktion 1778-1785 s. 98, 134f
Salt s. 96
Samuel Gustaf Hermelin, ångfartyg s. 107
Sandel, Samuel, se Sandels
Sandels, Maria Elisabet, gift med S. G. Hermelin, 1755-1779 s. 41, 58, 91
Sandels, Samuel, bruksägare, bergsråd, 1724- 1784 s. 17f, 30, 41, 50f, 53f, 58, 89, 91f, 118
Sandels, Johan August, fältmarskalk, nationalhjärte, 1764-1831 s. 91, 107, 118
Sandels ort, provbrytning s. 29, 46
Sannerud, Fröskog s. 33 (här köpte man mark enl. Hembygden 1992 s. 88)
Sasse, herr s. 30
Scheffer, Ulrik, Mariestad, greve, riksråd, kanslipresident, 1716-1799 s. 20, 61,

- Schmidt, Caspar, inspektor över bergsveksamheten i Skåne s. 103f
- Schröderheim, Anna Charlotta, hustru, 1754-1791 s. 130
- Schröderheim, Elis, politiker, 1747-1795 s. 130
- Schröderstierna, Samuel, bergsråd, direktör, 1720-1779 s. 19, 29, 30, 89, 120
- Schütz, Jakob, borgmästare, Clareberg, 1702-1772 s. 12, 47, 112f
- Schütz, Johan Henrik, major, adlad Rosenschütz, se detta namn
- Schäferi = äldre beteckning på anläggning för fåravel s. 133
- Sedeltryckeri för falska sedlar s. 77
- Sedeltryckeriet på Drottningholm s. 77, 85f, 131f
- Sekelkrönika 1999, av John Chrispinsson s. 97
- Sekreta utskottet, riksdagsorgan för hemliga ärenden fram till 1772 s. 9f, 13, 133
- Selets bruk (BD) s. 106
- SGU = Sveriges Geologiska Undersökning 1887, 1917, 1980 s. 94, 136
- Sierra Leone, Västafrika s. 81, 115
- Siggebohyttan, Linde lfs s. 48
- Signalskott, från skepp i sjönöd s. 76
- Silfverhielm, Carl Gösta, baron s. 62, 121, 126
- Silfverschiöld, Ulrika Eleonora, gift von Strussenfelt, 1746-1835 s. 91
- Silfverschiöld, friherre s. 91
- Simkonsten s. 66, 118
- Silver och – guld s. 88f
- Silver i Dalsland s. 9f, 21f, 26-43, 46-48, 50, 55-58, 78, 82, 88
- Silver från Spanien s. 20, 27, 126
- Silver som bytesvaluta s. 20, 27, 88, 126
- Silverbaronen s. 106, se Hermelin S. G.
- Silverbaronen överger sitt blödande företag, kap. 4 s. 50-54
- Silverbyn i Dalsland s. 57f, 95
- Silverfeber s. 94, 96-102
- Silverfeber och gruvsvindel s. 96-102
- Silvergruva i Västmanland s. 110
- Silvergruvan i Eskekärr s. 28
- Silvergruvan i Havsåsen s. 28, 94
- Silvergruvan i Knollen s. 28
- Silvergruvan i Notön s. 28
- Silvergruvan i Slädekärr s. 28, 55, 94
- Silvergruvan i Vassvik s. 11, 28, 43, 94
- Silvergruvor i Dalsland, karta s. 28
- Silververket i Hensbyn, Fröskog, var produktiv 1778-1785 (8 år) s. 55-58, 80, 93, 98-100
- Silververksälven (även kallad Hynån), Fröskog s. 29, 37, 39f, 42, 93, 95, 105
- Silvervägen till Havsåsens silvergruva s. 105
- Simkonsten s. 118, 128

Sjöfartsmuseet, Göteborg s. 125, 128
Sjöråa s. 8, 105
Sjöslaget vid Hogland 1788 s. 111
Skagen s. 73
Skagerack s. 75
Skampåle s. 112
Skandinaviska Swedenborgsällskapet s. 114
Skaparen s. 22
Skarbågar = snöskor s. 133
Skedvatten = salpetersyra som löser silver men ej guld s. 64, 133
Skedvattenfabriken vid Drottningholm s. 64, 68-71
Skeppsbroadeln s. 19, 85, 90, 94, 133
Skeppsbrons handelshus, Stockholm s. 18, 85
Skeppsbrott i Västerhavet s. 125
Skeppsbyggeri s. 74
Skeppsmodell av "Lovisa Ulrica" s. 125, 128
Skeppsråd s. 111
Skiffer s. 96
Skotska frihetskriget s. 16
Skottland s. 16, 123f
Skruvmaskin s. 77
Skållerud, karta s. 28
Skåne s. 96, 103
Skärpning = förberedande sprängningsarbete s. 19, 96, 103, 133
Slaveriet s. 71
Slavhandel s. 115
Slavkusten s. 110
Slokhatt s. 64, 78
Slädekärrens silvergruva s. 28, 55, 94
Småland s. 9, 21, 33, 36, 39, 48, 82, 96, 100
Smälthytta = anläggning för utvinning av metall genom glödning eller smältning s. 39, 57, 133
Smältugn s. 39, 64, 68
Snillen eller tokstollar, kap. 1 s. 9-25
Sofia Magdalena, Stockholm, drottning, 1746-1813 s. 63, 82
Solvingen, Tyskland s. 115
Solsvavel s. 25
Spannmålsinport s. 59
Spanien s. 20, 27, 58, 89, 126
Spanskt silver s. 20, 27, 126
Sparre, Axel s. 90
Sparre, Gustaf Axelsson, greve s. 30f
Spithead, England s. 75

Spåkvinnor och trollkarlar i Gustaf III:s Stockholm, bok s. 125
Spöken vid gruvan s. 47
Stadsmuseet, Göteborg s. 113, 128
Stenarsbyns herrgård, Fröskog s. 40f, 44-47, 50f, 53f, 80, 98
Stenarsbyns säteri, Fröskog s. 28, 40f, 44-47, 50f, 53f, 80, 98, 105
Stenkol s. 96
Stenmurar vid silverbyn s. 95
Stockholm s. 9, 13, 18f, 27, 34, 44f, 48, 50f, 52, 54, 59, 62-67, 71-74, 76f, 80f, 83-85, 90, 92, 99, 106f, 109, 115, 117, 121, 125, 128
Stockholms Handelsborgmästare s. 14
Stockholms Judiska församling s. 121
Stockholms polismästare s. 106
Stockholms Posten s. 125
Stockholms Slott s. 17, 21, 24f, 65-67, 80, 85
Stora Ek utanför Mariestad s. 120
Stora Skedevi s. 88
Stora Torget, Göteborg s. 78
Storbritannien s. 114
Stross = den plats i en gruva där verksamhet pågår s. 133
Strömmerska graven, Maria kyrka, Stockholm s. 108
Stuart, Charles, prins, ”Bonnie Prince Charles”, Skottland, 1720-1788 s. 16, 123f
Stångjärn s. 78, 80
Stångpiska s. 40
Städers vågar s. 106
Ständernas bank s. 18, 38, 56, 99
Superkargör = uppköpare, fraktuppsyningsman s. 133
Supplik = klagoskrift s. 133
Suttner, Karl Erik, Stockholm s. 128
Svab, se Von Swab
Svabs sänkning, provbrytning s. 29, 46
Svabens svarta hund s. 9, 114
Svanfelt, Gunnar s. 128
Svartkonst s. 97
Svea Hovrätt s. 86, 92
Swedenborg, Emanuel, assessor, filosof, 1688-1772 s. 11-13, 17f, 20, 23-25, 70f, 78, 86, 89, 92, 111, 114f, 118, 125f
Swedenborgare, USA s. 114
Swedenborgsgatan, Göteborg s. 115
Swedenborgskt idealsamhälle i Västafrika s. 71f, 115
Swedenborgsplatsen, Hisingen s. 115
Swedenborgssällskapet i Göteborg s. 20
Svensk koloni i Afrika s. 52, 71, 115

Svenska Koppar 1994 s. 104, 136
Svenska Marinarkeologiska arkivets vrakregister s. 125
Svenskt järn s. 20
Sveriges första lärobok i engelska, av Magnus Lagerström s. 12
Sveriges första moderna karta s. 106f
Sveriges Geologiska Undersökning 1887, 1917, 1980 s. 94, 136
Sveriges silverproduktion 1778-1785 s. 98, 134f
Sveriges ädlare malmer och bergverk, 1924 s. 135
Svågerpolitik s. 91f
Sydafrika s. 114
Syrtut, genomskjuten, tillhörde Bildt 1788 s. 128
Sågar s. 95
Sägen från Dalsland s. 8, 136
Sägner s. 8, 105, 136
Sänkning = gruvarbete som drivs i riktning nedåt s. 134
Säterier, inköp av 3 säterier s. 39 (Stenarsbyn/Kristinedal, Henriksholm och Hängele, enl. Bertil Holmström i Hembygden 1992 s. 88, samt Hembygden 1993 s. 75)
Södermanland s. 117
Södra Bergmästardistriktet, Falun s. 128
Södra malmen, Stockholm s. 13
Tabeller s. 134
Tartuffe, bok av Molière s. 12
Te från Kina s. 19, 31
Teatersällskap s. 11f
Tegengren, Felix Reinhold, 1884-1980 s. 97, 104, 136
Tempelcreutz, se Reuterholm, G. A.
The New Jerusalem Magazine s. 114
Tidning = äldre svenskt ord för nyhet, händelse s. 134
Tollen, se Toll
Toll, Johan Christoffer, officer, 1743-1817 s. 24, 119
Torpane s. 26
Torpane Gästgivargård s. 9
Tottie, herr s. 30
Traditioner s. 105
Tranefelt, Johan Verner, överste, 1730-1806 s. 72, 120
Trankokare s. 63
Translator Publicus, offentlig tjänsteman som översätter dokument s. 111, 134
Transportproblem för silverbruket s. 101
Treutiger, K. G., skeppskapten s. 125
Tricorona 1997 s. 104, 136
Trollhätte kanal s. 115
Träta på krogen s. 71

Turkarna s. 59f
Turkiet s. 60, 77
Tydje s. 10, 43, 103f, 123
Tydjeprojektet 1660 s. 103, 136
Tysk skedvattenkokare s. 69
Tyskland s. 10, 67, 69, 113, 115
Tyska smeder, kunskap om smed statshemlighet s. 115
Törvedsbloss s. 35
Tösse s. 34, 43
Tössebäckens hamn s. 37
Uddevalla s. 61, 103, 123
Ungern s. 45
Universitetet, s. 111
Upplysningstiden s. 23
Uppsala s. 105, 111
Uppsala domkyrka s. 114
Uran s. 87
USA s. 114
Utopist s. 71
Wadsten s. 79
Wadström, Carl Bernhard, metallurg, 1746-1799 s. 71, 110, 115, 126
Wallenberg, Jacob, skeppspräst, kyrkoherde, 1746-1778 s. 16f, 111
Wallenbergsgatan, Göteborg s. 112
Vallsjön, norra Dalsland s. 26
Vapensmide, Tyskland s. 115
Varp = utsprängt värdelöst berg s. 94, 134
Varvet (OK:s) vid Klippan, Göteborg s. 19, 63
Wasa, regalskepp s. 124
Vase = kärve, hjälmprydnad s. 134
Vaskverk = anläggning för anrikning av malm genom sållning, uppförd 1777-1778 s. 93, 95, 134
Vassvikens gruva, Ånimskog s. 11, 28, 43, 55, 94, 104
Vattendamm vid kung Gustafs Silverhytta s. 39, 95
Vattenfallet vid silverbyn s. 95
Vattenrännan vid silverbyn s. 95
Wengren, Olof s. 20f, 110f, 119
Wengren, Sven, rådman s. 20f, 110f, 114, 119
Wennergrenska huset, Gustav Adolfs torg, Göteborg s. 111
Wennergrensstigen, Göteborg s. 111
Verket, skylt på väg 1236 i norra Dalsland, s. 39f, 95, 105, samt på bokens baksida
Verksälven s. 105, se Silververksälven
Wermlands Guldbrytning 1993 s. 104, 136

Vetenskapsakademien, Stockholm s. 18, 21-23, 32, 84f, 87, 113, 116, 118
Vetenskapssocieteten s. 113
Viborska smällen, dikt av Jacob Wallenberg s. 16
Vinga s. 73, 75f
Vinga Sand s. 75
Vitlanda herrgård, Tösse s. 40
Vitlanda järnbruk, Tösse s. 40f
Von Braun, fänrik s. 76
Von Fersen, Axel, greve, 1755-1810 s. 109
Von Linné, Carl von, blomsterkung, 1707-1778 s. 10, 15, 18, 23, 46, 57, 87, 108f, 113, 121, 136
Von Schéele, Frans, bergmästare, 1795-1863 s. 96, 102, 135
Von Strussenfelt, Michael, löjtnant, 1770-1837, gift med Ulrika Eleonora Silfverschiöld, s. 81, 91
Von Svab, Anton, malmletare, bergmästare, 1702-1768 s. 9-11, 13, 15-17, 19, 43, 46, 57, 59, 82, 86, 104, 114
Von Törne, Michael, landshövding s. 47
Vräkare, tjänsteman s. 105f
Vreket s. 105
Vräket s. 105
Vågar för vägning i städer s. 106
Väg 1236 i norra Dalsland, s. 39f, 95, 105, samt i texten på bokens baksida.
Vänern s. 9f, 26, 35, 37, 61, 94, 103
Vänersborg s. 26
Värmlänningar s. 61f
Västafrika s. 110, 115
Västerbotten s. 96
Västergötland s. 10, 96
Västerhavet s. 125
Västindien s. 51, 110
Västkusten s. 111
Västmanland s. 110
Västsvenska kriget s. 66
Växelkontor s. 89, 116, 134
Zwingli, Ulrich, reformator, 1484-1535 s. 134
Åberg, Anders, Borgmästare, Åmål s. 43, 118
Åbo, Finland s. 54, 72
Åbo Akademi, Finland s. 22
Åbogumman s. 74
Ålands hav s. 64
Åmål s. 28, 43, 103, 118f
Ångfartyget ”Samuel Gustaf Hermelin” s. 107
Ånimskog s. 10, 103f

Åttahuggare, båt s. 76
Ädelfors, guldgruva, Småland s. 9, 33, 36, 39, 48, 100
Änkedrottningen s. 24, 130
Ärrsjön s. 37, 40, 95, 130
Äskekärrens gruva s. 94
Öckerö s. 76f, 124f
Ödesmål = övergiven och obrukad egendom s. 134
Öresund s. 73
Örlogsfartyg, ryska s. 67f, 73
Örlogsfartyg, svenska s. 68
Örlogsskeppet ”Enigheten” s. 111
Örlogsvarvet, Karlskrona s. 59
Österlånggatan, Stockholm s. 62
Överamiralsämbetet s. 124
Överståthållarämbetet s. 106

DS hade inmutade platser i 8 socknar (angående silver- och kopparmalm):

Edsleskog

Fröskog, efter 1791 två järnbruk: Kristinedals/Stenarsbyn och Lisefors, två massabruk och ett pappersbruk.

Färgelanda

Torrskog

Tydje

Tösse

Ånimskog

Ärtemark

Totalt ägde man 24 ¼ mantal i Dalsland. Uppgifter från Bertil Holmströms uppsats, Ett 200-årigt gruvfiasko i: Hembygden 1992, s. 82, 88.

Gustafshyttan i Fröskog: ”byggd av grovt och moget timmer --- från en timrad damm i Hynån ledde en träränna vilande på resvirke fotat på en stenmur ner till vattenhjulet --- den vidlyftiga byggnaden som med ofantlig kostnad nu blifvit uppförd rymde tre ugnar alla i tegel ---.” Hembygden 1992 s. 90f.

Förlaget

www.warne.se

Gustafs hyttan och Verket finns i Hensbyn, Fröskog A1:1 [1795-1807] pag. 33f.
Stenarsbyns säteri, Fröskog A1:1 [1795-1807] pag. 71, 97.

Samuel Gustaf* Hermelin, 1744-1820

http://sv.wikipedia.org/wiki/Samuel_Gustaf_Hermelin

Litteratur

- Alm, Mikael, Kungsord i elfte timmen, 2002.
- Andersson, Bertil; Fritz, Martin; Ling, Jan och Ozelius, Berit, Ekonomi och musik i 1700-talets Göteborg,, en tidsspegel utifrån en samtida dagbok, 2005.
- Arvidsson, Lars & Tarkkanen, John, Guldsmedshyttans silvergruvor, i: Från bergslag och bondebygd, 1993 s. 35.52.
- Behre, Göran, Göteborg, Skottland och vackra prinsen, 1982.
- Bergstrand, Carl-Martin, Dalslandssägner, 1951.
- Bodman, Gösta (?), August Nordenskiöld – en Gustaf III:s alkemist, ej i Libris.
- Carlgren, Wilhelm, Den norrländska skogsindustrins märkesmän, ej i Libris.
- Edestam, Anders, De dalsländska järnbruken, 1977.
- Forsstrand, Carl, Spåkvinnor och trollkarlar: minnen och anteckningar från Gustaf III:s Sverige, 1913.
- Frängsmyr, Tore, Ostindiska Compagniet: människorna, äventyret och den ekonomiska drömmen, 1976.
- Frängsmyr, Tore, Svensk Idéhistoria: bildning och vetenskap under tusen år, 2000.
- Fröding, Hugo, Göteborg och Niclas Sahlgren, ej i Libris.
- Grill, Anna Johanna, Resedagbok från England 1788, 1997.
- Heckscher, Eli, Sveriges ekonomiska historia, 1936.
- Hellstenius, Johan, Några blad ur Göteborgs historia: föreläsningar hållna i Göteborg, våren 1868, 1870.
- Henriksson, Alf, Ekot av ett skott, 1986.
- Hermelin, Gustaf, Berättelse om Nordamerikas förenta stater 1784: bref till kanslipresidenten), 1894.
- Häll, Jan, I Swedenborgs labyrint: studier i de gustavianska swedenborgarnas liv och tänkande, 1995.
- Johansson, Skeppsbrott i Västra havet, ej i Libris.
- Kjellberg, Sven T., Svenska Ostindiska Compagnierna 1731-1813: kryddor, te, porslin, siden, 1974.
- Lamm, Martin, Swedenborg: en studie öfver hans utveckling till mystiker och andeskådare, 1915.
- Larson, Sammansvärjningen mot Gustaf III, ej i Libris.
- Leijonmark, (Tal inför Vetenskapsakademien). Ej i Libris.
- Lignell, Anders, Beskrifning öfver Grefskapet Dal, 1851-1852, nytryck 1979.
- von Linné, Carl, Wästgöta Resa, - flera tryck: 1747, 1928.
- Lundbohm, Hjalmar, Praktiskt geologisk undersökningar inom norra Elfsborgs län 1885, ej i Libris.
- Nordenskiöld, August, Församlings formen för Nya Jerusalem, 1790.
- Olán, Eskil, Marstrands historia, 1917, faksimiltryck 1982.
- Sahlberg, Gardar, Den aristokratiska ligan, 1969.
- Shaik, Ahmed, m. fl., Malmer, industriella mineral och bergarter i Älvsborgs län, 1986.

Tegengren, F. R., Sveriges ädlare malmer och bergverk, 1924.

Holmström, Bertil, Dalslands får aldrig se hans like. Brukspatronen som förvandlade en hel bygd i: Hembygden 1997.

Holmström, Bertil, Ett 200-årigt gruvfiasko.. Den otroliga historien om Dals Bergsocietyet i: Hembygden, 1992.

Holmström, Bertil, Människor och händelser under 300 år på en dalsländsk herrgård i: Hembygden 1993.

Om ostindieseglaren och örlogsskeppet "Lovisa Ulrica", läs mera på:

http://www.bullaren-emigranterna.se/Ulrka_fartyg.html

Sahlin, Mauritz, Brukspatronerna Sahlin på Dal, 2006

Här berättas på s.64 att Christoffer Sahlin köpte Vittlanda bruk "med allt vad därtill hörde utspritt i över sex socknar i Dalsland."

Han hade också silvergruvan i Vassvik, s. 67f.

Fröskog, Ånimskog.

Revisionsrapport om silvergruvor i Dalsland 1785 s. 102: "**Malmen är så spridd i bergsarten, att den aldrig burit sin omkostnad, eller någonsin lönat mödan att tillgodogöra ...**".